

Sygn. akt **IC 90/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZAOCZNY co do A. Z.

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Bożena Chłopecka</i>
Protokolant:	Sekretarz sądowy Justyna Godlewska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **B. H.**

przeciwko **Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, G. K., A. Z. i T. P.**

o zapłatę

orzeka:

- I. oddala powództwo w całości;
- II. nie obciąża powoda B. H. kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej;
- III. nieuiszczoną przez powoda opłatę od pozwu przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt IC 90/18

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 29 grudnia 2017 roku przeciwko pozwanym Skarbowi Państwa-Prezesowi Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, G. K., A. Z. i T. P. powód B. H. domagał się zasądzenia na podstawie art. 415 k.c., art. 417 k.c. w zw. z art. 424^{1b} k.p.c. kwoty 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia. W piśmie z dnia 27 lutego 2018 roku powód sprecyzował, iż od Skarbu Państwa domaga się kwoty 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 20.000 zł za nie zasądzenie na jego rzecz żądanej kwoty wskazanej w skardze na przewlekłość. Ponadto wskazał, iż od pozwanych G. K., A. Z. i T. P., Sędziów Sądu Apelacyjnego w Warszawie, domaga się zasądzenia kwoty po 50.000 zł od każdego z nich.

Powód w uzasadnieniu wskazał, iż swoje żądanie opiera na działalności Sądu Apelacyjnego w Warszawie za „dokonany przez S.A. w W. proceder naruszenia prawa powoda wydanym postanowieniem z dnia 8 listopada 2017 roku, sygn. akt VI S 352/17 i zasądzenia stosownej kwoty z tytułu nieuzasadnionej przewlekłości postępowania S.A. w W.”. Powód podniósł, iż w sprawie, której dotyczyła skarga na przewlekłość, Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznał apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2016 roku, w sprawie oznaczonej sygn. akt XXVC 1301/15 dopiero po upływie 13 miesięcy od jej wniesienia w dniu 23 marca 2016 roku. Powód wskazał, iż termin

rozprawy przed Sądem Apelacyjnym został ustalony bowiem na dzień 27 października 2017 roku, na którym został wydany wyrok oddalający apelację powoda. Zdaniem powoda, z uwagi na zaistniałą przewlekłość postępowania w przedmiotowej sprawie, Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 08 listopada 2017 roku, sygn. akt VI S 352/17 bezpodstawnie oddalił skargę powoda na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki /pозew k. 3-4, pismo z dnia 27 lutego 2018 roku k. 17-18/.

Pozwany T. P. w odpowiedzi na pozew z dnia 25 maja 2018 roku wniósł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał, iż powód nie wykazał szkody, bezprawności działania sprawcy i związku przyczynowego pomiędzy jednym, a drugim. Ponadto podniósł, że nie wiadomo na czym polega szkoda powoda, i dlaczego szacuje ją na taką, a nie inną kwotę. W końcu podniósł, że nie wiadomo w czym ma się przejawiać bezprawność działania Skarbu Państwa, G. K., A. Z. i pozwanego T. P. /odpowieź na pozew k. 40/.

Pozwana G. K. w odpowiedzi na pozew z dnia 16 czerwca 2018 roku wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wskazała, iż powód nie wykazał szkody, bezprawności działania sprawcy i związku przyczynowego pomiędzy jednym, a drugim. Ponadto podniosła, że nie wiadomo na czym polega szkoda powoda, i dlaczego szacuje ją na taką, a nie inną kwotę. W końcu podniosła, że nie wiadomo w czym ma się przejawiać bezprawność działania Skarbu Państwa, A. Z., T. P. i pozwanej G. K. /odpowieź na pozew k. 42/.

Pozwany Skarb Państwa-Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w odpowiedzi na pozew z dnia 18 czerwca 2018 roku wniósł o zwolnienie od udziału w sprawie niniejszej Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i oznaczenie na podstawie art. 67§ 2 k.p.c. jako statio fisci Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Ponadto pozwany wniósł o oddalenie powództwa w stosunku do Skarbu Państwa w całości oraz o zasądzenie od powoda B. H. na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym na rzecz Skarbu Państwa-Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany zakwestionował powództwo co do zasady jak i co do wysokości, jednocześnie zaprzeczając wszystkim twierdzeniom powoda, których wprost nie przyznał. Podkreślił, iż w sprawie o sygn. akt VI S 352/17 nie sposób dostrzec jakichkolwiek uchybień Sądu Apelacyjnego w Warszawie, które pozwalałyby stwierdzić, iż wydane w dniu 8 listopada 2017 roku orzeczenie uznane może być za niezgodne z prawem. Pozwany dodał, iż Sąd w sposób prawidłowy ocenił okoliczności podniesione we wniesionej przez powoda skardze na przewlekłość i w sposób zasadny uznał, iż postępowanie w sprawie o sygn. akt VI ACa 1603/126 nie było prowadzone w sposób przewlekły. Zatem nie można, zdaniem pozwanego stwierdzić by działanie Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie, polegające na oddaleniu wniesionej przez B. H. skargi, mogło zostać uznane za naruszające jakiegokolwiek przepisy prawa /odpowieź na pozew k. 44-51/.

Pozwana A. Z. nie zajęła stanowiska w sprawie.

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2019 roku Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, iż właściwą jednostką Skarbu Państwa, z którą wiąże się dochodzone roszczenie jest Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz zwolnił od udziału w sprawie Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Prokuraturii Rzeczypospolitej Polskiej /postanowienie k. 77/.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie /protokół rozprawy k. 124-125/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z 8 listopada 2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI S 352/17 w składzie – przewodniczący: Sędzia Sądu Apelacyjnego G. K., sędziowie Sądu Apelacyjnego A. Z. i T. P. ze skargi B. H. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt. XXIVC 1301/15 oraz przez Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VI ACa 1603/16 z udziałem Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie oraz Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, postanowił oddalić skargę / **dowód**: postanowienie, k. 6 akt/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dowodów z dokumentów, które zostały uznane przez Sąd za mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (w myśl art. 227 k.p.c.). Prawdziwość dokumentów nie była negowana przez żadną ze stron, Sąd również nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Powód w niniejszej sprawie wywodził roszczenie z czynu niedozwolonego na podstawie art. 424b k.c. w zw. z art. 417 k.c., z uwagi na oddalenie skargi na przewlekłość złożonej przez powoda w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt. XXIVC 1301/15 oraz przez Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VI ACA 1603/16, w którego składzie była pozwana G. K., jako Przewodnicząca składu orzekającego oraz jako pozostali członkowie składu pozwani T. P. i A. Z..

Zgodnie z dyspozycją art. 415 k.c. kto to z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Stosownie do przepisu art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Do przesłanek uwzględnienia roszczenia z art. 417 § 1 k.c. należy zatem szkoda, niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz związek przyczynowy pomiędzy powyższymi przesłankami. Co do zasady niedopuszczalne jest dochodzenie roszczeń odszkodowawczych na podstawie art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. w przypadku braku prejudykatu stwierdzającego wadliwość orzeczenia, z którego wydaniem strona wiązała swoją szkodę (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 listopada 2017 r., sygn. akt I ACA 493/17, Legalis nr 1712586). W postępowaniu cywilnym szczególnym przewidzianym do tego trybem jest skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ - art. 424¹² k.p.c.). Jednakże uważniejsza analiza przepisów dotyczących skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, prowadzi do wniosku że konieczność uzyskania prejudykatu dotyczy jedynie prawomocnych wyroków. Tymczasem dochodzenie roszczeń z tytułu wyrządzonej szkody w stosunku do prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odbywa się na podstawie art. 424^{1b} k.p.c. Stosownie do art. 424^{1b} k.p.c. w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017 r., sygn. akt II BU 8/15, Legalis nr 1559976). W takim wypadku sąd rozstrzygający o tego rodzaju żądaniu jest obowiązany we własnym zakresie ocenić wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, w tym tę szczególną w postaci stwierdzenia czy orzeczeniu mającemu być źródłem szkody rzeczywiście należy przypisać tego rodzaju niezgodność (argument z art. 424^{1b} k.p.c.). Przy czym niezgodność z prawem musi mieć charakter oczywisty i elementarny, bowiem nie każde orzeczenie któremu można przypisać cechę wadliwości może stanowić podstawę do żądania odszkodowania za bezprawie jurysdykcyjne.

W niniejszym postępowaniu powód nie przedstawił jakichkolwiek argumentów przemawiających za stwierdzeniem niezgodności z prawem w stopniu kwalifikowanym postanowienia stanowiącego podstawę jego roszczenia. Tym samym powód nie wykazał podstawowej przesłanki mogącej uprawniać do uwzględnienia roszczenia, tj. niezgodności z prawem i już z samej tej przyczyny powództwo nie mogło podlegać uwzględnieniu.

Niezależnie jednak od powyższego, zdaniem Sądu powód nie udowodnił drugiej z przesłanek w postaci szkody, która zgodnie z przywołanym przepisem jest podstawowym elementem odpowiedzialności odszkodowawczej obok niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. W judykaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że brak którejkolwiek z nich wyłącza możliwość przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej. Należy zauważyć, że ustawodawca nie stworzył normatywnej

definicji szkody, najczęściej przyjmuje się jednak, że szkodą jest uszczerbek majątkowy, czyli zmniejszenie się majątku wskutek określonego zdarzenia, z pominięciem tych, które zależą od woli doznającego uszczerbku. Przy czym szkoda w myśl art. 361 § 2 k.c. obejmuje zarówno rzeczywistą stratę (*damnum emergens*) jak i korzyści (*lucrum cessans*), które strona mogła by osiągnąć, gdyby nie powstała szkoda. Utrata korzyści polega na niepowiększeniu się czynnych pozycji majątku poszkodowanego, które pojawiłyby się w tym majątku, gdyby nie zdarzenie wyrządzające szkodę. Szkoda w postaci utraconych korzyści nie może być całkowicie hipotetyczna, ale musi być wykazana przez poszkodowanego z tak dużym prawdopodobieństwem, że w świetle doświadczenia życiowego uzasadnia przyjęcie, iż utrata spodziewanych korzyści rzeczywiście nastąpiła. W tym zakresie należy mieć na względzie tak na bogate orzecznictwo krajowe jak i europejskie, zwracające uwagę na konieczność oparcia roszczeń o utracone korzyści na faktach a nie tylko na hipotetycznych przewidywaniach (por.: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 14 listopada 2006 r. w sprawie S. przeciwko P., wraz z dalszym rozstrzygnięciem z 21 października 2008 r., sygn. 52589/99).

W ocenie Sądu powód nie wykazał podstawowej przesłanki dochodzonego roszczenia jaką jest wyżej zdefiniowana szkoda, bowiem powód skupił się jedynie na opisanu prawnych aspektów dotyczących jego uprzednich spraw wytaczanych przed sądami powszechnymi. Powód upatrywał w tym działań na jego szkodę sądownictwa. W ocenie powoda przestępczym działaniem było oddalenie jego pozwu, a następnie apelacji, zaś potem skargi na przewlekłość postępowania. Powód ograniczył się jedynie w ostatnim akapicie pisma z dnia 27 lutego 2018 roku do zarzucenia, że „nieuzasadniona przewlekłość w procedowaniu” naruszyła art. 77 pkt 2 Konstytucji „o niedopuszczalnym nakładaniu kosztów sądowych w drodze ustawy, w tym od apelacji”.

Analizując zatem treść pozwu jak i pozostałych materiałów zgromadzonych w niniejszej sprawie Sąd doszedł do przekonania, że powód w żaden sposób nie wykazał (zarówno co do zasady jak i wysokości) podstawowej przesłanki koniecznej do uwzględnienia powództwa, w postaci szkody. W konsekwencji, z uwagi na braku zaistnienia obu przedmiotowo istotnych przesłanek oraz braku powiązania ich związkiem przyczynowo-skutkowym, powództwo podlegało oddaleniu.

Odnosnie pozwanych A. Z. G. K. i T. P., w ocenie Sądu w ogóle nie mogli być oni obciążeni ewentualnymi negatywnymi konsekwencjami podjętych rozstrzygnięć, bowiem decyzje procesowe podejmowane były przez nich jako Sędziów Sądu Apelacyjnego w ramach sprawowanych obowiązków służbowych. Tymczasem zgodnie z przywołanym przepisem art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiedzialność ponosić może jedynie Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego lub też inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W konsekwencji, skład orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, jako osoby piastujące urząd sędziego, działał w zakresie powierzonych mu obowiązków, podejmując decyzje w ramach realizacji zadań państwa. Nawet gdyby doszło do uwzględnienia powództwa w części, to w żadnym wypadku nie mogłoby dojść do jego uwzględnienia wobec pozwanych A. Z., G. K. i T. P. z uwagi na powyższe okoliczności.

Z tych względów Sąd orzekł jak w pkt I wyroku. Z uwagi na brak stanowiska pozwanej A. Z., na podstawie art. 339 § 1 i 2 k.p.c. Sąd wydał w stosunku do pozwanej A. Z. wyrok zaoczny.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powoda B. H. kosztami postępowania, albowiem doszedł do przekonania, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c., który umożliwia odstępianie od obciążenia strony powodowej obowiązkiem zwrotu pozwanym kosztów procesu. Podstawę takiej decyzji Sądu stanowił przede wszystkim stan finansowy powoda, ale również znaczenie niniejszej sprawy dla B. H. i jego przekonanie o zasadności powództwa.

Orzekając o nieuiszczonych kosztach sądowych, na które składają się koszty opłaty sądowej od ponoszenia których powód został zwolniony, Sąd doszedł do przekonania, że nie było podstaw do obciążania tymi kosztami powoda na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W związku z tym nieuiszczonymi kosztami należało obciążyć Skarb Państwa /pkt III wyroku/.